No. 1652 — 1852

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

[illegible] COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franco door het geheele Rijk. [illegible], Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 28 SEPTEMBER.

AMSTERDAM, 27 September.

De voorstanders in de Tweede Kamer van het ontwerp van wet op het armbestuur hebben, onder meer andere, een paar bijzonder zonderlinge argumenten gebezigd, welke wij heden met een enkel woord willen releveeren.

Ter staving van hunne stelling, dat onder het woord »armbestuur" in art. 195 Gwt. *alle* instellingen van liefdadigheid moeten verstaan worden, redeneeren zij aldus: De grondwetgever heeft geen onderscheid gemaakt tusschen de verschillende soorten van instellingen van liefdadigheid. Zoo hij dat had willen doen, dan zou hij het formeel gezegd hebben, gelijk hij in art. 194 het *openbaar* van het *bijzonder* onderwijs bepaaldelijk heeft onderscheiden. Met deze redeneering komt men ver, verder welligt dan bedoeld wordt. Doch vooraf nog iets anders. Waarom maakt de grondwetgever in art. 195 alleen melding van armbestuur in 't algemeen, dat is, naar onze opvatting, slechts van burgerlijke en gemengde instellingen van liefdadigheid? Waarom zwijgt hij [illegible] van kerkelijke of bijzondere liefdadigheid? [illegible] hij daarvan, terwijl hij toch bepaalde-lijk in [illegible] Gwt. onderscheid maakt tusschen *openbaar* en *bijzonder* onderwijs? Ons dunkt dat de reden daarvan voor de hand ligt. En van *openbaar*, én van *bijzonder* onderwijs wordt speciaal melding gemaakt, omdat beide onderwerpen door eene organieke wet moeten geregeld worden, het *bijzonder* zoowel als het *openbaar* onderwijs. Van kerkelijke of bijzondere instellingen van liefdadigheid behoefde echter in art. 195 met geen woord melding gemaakt te worden, omdat het, na de verklaringen van den minister van Justitie, als eene uitgemaakte zaak beschouwd werd, dat niemand het ooit in zijn hoofd zou krijgen, de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid in hare vrijheid te belemmeren, door haar op eenigerlei wijze aan eene restriktieve wetgeving te onderwerpen. »Armbestuur" beteekende: openbaar, burgerlijk of gemengd armbestuur — niets meer en niets anders; dat stond vast, en aan kerkelijke en bijzondere liefdadigheid, als onderwerpen van latere regeling bij de wet, werd niet gedacht. Had men vermoed, dat later daaraan zou gedacht worden, dan had welligt de grondwetgever er wel van gesproken, doch alleen om zijne bedoeling naauwkeuriger te omschrijven en om uit te drukken, dat de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid ook voortaan slechts afhankelijk zouden blijven van hetgeen, met betrekking tot de vrijheid van godsdienst, het eigendomsregt en het regt van vereeniging, in de Grondwet wordt voorgeschreven. Trouwens, hebben niet vele wettelijke bepalingen, waarbij deze of gene regten gekonstateerd worden, haar aanzijn te danken aan de behoefte, om die regten tegen eene dreigende miskenning te waarborgen?

Wij zeiden, dat men met de straks aangehaalde redeneering van de voorstanders van het besproken wetsontwerp [illegible] armbestuur als publieke dienst. Immers, wanneer de regten der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid niet behoeven geëerbiedigd te worden, en wanneer, op den vermeenden grond dat de grondwetgever geen onderscheid heeft gemaakt tusschen de verschillende instellingen van liefdadigheid, al die instellingen *met gelijk regt* door de wetgeving mogen gereglementeerd worden, dan is er geen reden, waarom de wetgeving niet de hand zou slaan aan de kerkelijke of bijzondere liefdadigheid, waarom zij hare goederen niet zou verbeurd verklaren en waarom zij niet op die *tabula rasa* het nieuwe Staatsarmwezen zou organiseren. Art. 195 Gwt. laat slechts keus tusschen deze beide opvattingen: de Staat mag zich niet inlaten met de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid, óf, de Staat heeft *evenveel* te zeggen over de kerkelijke en bijzondere, als over de openbare liefdadigheid.

»Maar, voegt men ons toe, en deze argumentatie is weer allerzonderlingst, óf allernaïst, óf allerarglistigst: Omdat men de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid regelen wil, »daarom zou men nog niet zijne toestemming geven tot zoodanige regeling, waardoor het eigendomsregt geschonden werd of het Staatsgezag bevoegdheid verwierf, om zich te mengen met zaken van zuiver kerkelijken aard." Wij vragen welke waarborgen wij dienaangaande tegen den Staat hebben? Die eenmaal in 't hoofd gekregen heeft eene zoo willekeurige uitlegging aan art. 195 Gwt. te geven, als waaraan nog wordt vastgehouden — waarom zou hij ook niet over den eerbied voor het eigendomsregt kunnen heenstappen? Vooral, wanneer, volgens zijne opvatting van art. 195 Gwt., hem daartoe het regt gegeven wordt? Want, nog eens, dat artikel geeft geen het minste regt, of het geeft een *volkomen* regt over de kerkelijke en bijzondere liefdadigheidsinstellingen! — En wat de verzekering aangaat, dat het Staatsgezag zich, om zijne vermenging in die laatste instellingen, daarom nog niet de bevoegdheid zou toekennen, om zich te mengen met zaken van zuiver kerkelijken aard — ach, het pad der aanmatigingen is zoo glibberig, waarlangs men van het eene tot het andere komt, indien men er eens den voet op heeft gezet! Men begint met de regeling van de armenkas der kerken en der partikuliere vereenigingen, en men eindigt met de konfiskatie der kerken en met de opheffing des eigendomsregts en der burgerlijke vrijheid. Daarom wachte men zich voor den eersten stap op dat pad, want ook daarvan geldt het, »*qu'il n'y a que le premier pas qui coûte.*"

Men schrijft ons uit Munster dd. 24 September:

»Uit mijne aanteekeningen blijkt mij, dat ik nog met een enkel woord moet terugkomen op de twee eerste zittingdagen van de algemeene vergadering der *Pius-Vereine*, daar de haast, waarmede ik u mijne beide vorige brieven moest schrijven, mij heeft doen verzuimen uwe aandacht op enkele punten te vestigen, die intusschen uwer opmerkzaamheid niet onwaardig zijn.

»Zoo verzuimde ik, om dit in 't voorbijgaan aan te stippen, u te schrijven, dat naast den Hoogw. Bisschop van Munster gezeten was de koninklijke opperprezident van Westfalen, de heer van Duesberg, wat met genoegen door alle aanwezigen werd gezien. Zoo verzuimde ik verder u te melden, dat er, behalve de algemeene vergaderingen, ook bijeenkomsten plaats hadden der Afdeelingen, waarin de Vergadering zich verdeeld had. Deze Afdeelingen waren ten getale van vijf: eene voor de *formalia*, eene voor de belangen der opvoeding, eene voor de belangen der liefdadigheid, eene »*für æusseres*" (?), en eindelijk, op voordragt van graaf Jos. zu Stollberg, eene voor de *Bonifacius-Verein*. De onderwerpen waarmede deze Afdeelingen zich bepaaldelijk hadden bezig te houden, waren: Dekking der kosten van het proces tegen Dr. Newman, het ziekenhuis te Berlijn, de provinciaal-vergaderingen der *Pius-Vereine* in de onderscheidene kerkelijke provincien, de inrigtingen voor oude afgeleefde priesters, de vervolging der Katholijken in Mecklenburg, de emigratie van katholijke Duitschers naar Hongarijë, de verhouding der *Vincentius-Vereeniging* in Duitschland tot den algemeenen Raad te Parijs, de vestiging van eene katholijke universiteit, het missiehuis der *Bonifacius-Vereeniging*, de toestand der *Handwerksgezellen-Vereeniging*, de katholijke pers en de *katholijk-konservatieve pers-vereeniging*, de christelijke kunst en de *kunstvereenigingen*, de uitgave van een orgaan der *Pius-Vereine*, de vestiging van een vast Hoofdbestuur.

»Met betrekking tot het ziekenhuis te Berlijn, werd, op voordragt der Afdeeling besloten, het andermaal in de belangstelling der *Vereine* aan te bevelen; de bouw van dat ziekenhuis wordt met kracht voortgezet en nog dit jaar zal het onder dak gebragt zijn.

»Van hoog belang mag geacht worden wat betreffende de verhouding der *Vincentius-Vereeniging* tot den Hoofdraad te Parijs besloten is. In eene plaatselijke vergadering te Mainz gehouden, was ter sprake gekomen de emancipatie der *Vincentius-Vereeniging* in Duitschland van het middelpunt te Parijs. Allerlei motieven werden daartoe aangevoerd, eenige van welke eene ernstige overweging verdienden, doch geen van welke echter, op den keper beschouwd, steek hield. Wie te Mainz reeds het krachtigste gesproken had voor de instandhouding der bestaande banden tusschen Parijs en Duitschland was de nog jeugdige, doch uitstekende Dr. Clemens, van Bonn, u wel bekend wegens zijne levendige belangstelling in den toestand der Katholijken van Nederland. Ook hier te Munster deed hij rusteloos en met den meesten nadruk de onomstootelijke argumenten gelden, die pleiten voor de handhaving der suprematie van den éénen Hoofdraad van Parijs, en gij zult ongetwijfeld met mij de ons dierbare Vereeniging geluk wenschen dáármede, dat in den geest van het door hem gesprokene besloten werd. Ter loops nog dit betreffende deze aangelegenheid: zij is reeds onderscheidene malen in enkele *Pius-Vereine* ter sprake geweest, en niemand was ijveriger tegen de een oogenblik besproken scheuring dan uw vroegere landgenoot, de in Duitschland tot het Katholicismus bekeerde en thans te Rome woonachtige heer van Vleuten.

»Ten slotte vind ik ook nog dit in mijne aanteekeningen, waarvan ik niet geloof bij mijn vorig schrijven melding te hebben gemaakt, dat, overeenkomstig de belangen van de *Bonifacius-Vereeniging*, de vestiging van een missiehuis van priesters voor de missien in overwegend protestantsche streken, in gevolge een besluit der Vergadering, bij Adres het Duitsche Episkopaat zal aanbevolen worden.

»Spoedig hoop ik u het verslag van den derden zittingdag te doen geworden."

Men schrijft uit Munster aan de *Deutsche Volkshalle*, nopens de Algemeene Vergadering der Katholijke Associatien van Duitschland:

». . . . .

»Dit is 't echter niet waarover ik wilde spreken; maar 't is de geest, die de Vergadering bezielde, en die naar het schijnt, de verwachting van velen op eene verrassende wijze heeft te leur gesteld. Men stelt zich namelijk de Algemeene Vergadering der katholijke Associatien voor als een groot leger, dat, moedig en welgewapend, door bekwame aanvoerders in slagorde gesteld, en tegen den vijand der Kerk tot een strijd op leven en dood wordt aangevoerd. Doch niets van dat alles. In deze Vergadering heerscht slechts vrede, vreugde, eendragt, vertrouwen, hoop, geloof en liefde. Het is met regt een katholijk volk, een deel van het rijk Gods op aarde, 't welk het voorportaal van het eeuwige is. Wel is waar aanschouwt de Katholijk den strijd en ziet hij de gevaren, die sedert 18 eeuwen de Kerk Gods omringen, en die tot aan het einde der eeuwen niet zullen ophouden; maar hij verheugt zich in dien onbloedigen strijd, overigens bereid, als het zijn moet, om ook zijn eigen bloed te vergieten; hij weet dat hij dien strijd slechts in het belang der gansche menschheid en bijzonderlijk in dat van zijne tegenstanders en vijanden voert, en deze reine, zelfopofferende liefde is de eigenlijke bron van zijne vreugde en gejuich.

»Hier verneemt men geene kwetsende uitdrukking tegen andersdenkenden, geene ruwe verklaringen tegen gezagvoerders, die uit onverstand de waarheid en het regt krenken; men erkent stil en eenvoudig den pligt van te strijden, maar ook evenzoo den pligt om voor zijne vijanden te bidden. Moed ten strijde en lust tot bidden zijn de vrucht der liefde en de bron der vreugde.

»Op den dag toen de Vergadering geopend werd, gaf de *Kreuzzeitung* haar berigt over den *Bremer Kerkendag*.

»Op ieder die dat artikel leest, maakt het den indruk als ware de hel losgebroken. Aldaar zegt de »grijze Rhijnsche voorvechter, Sander van Elberfeld" over de Jezuiten:

»»De evangelische overheid mag niet dulden, dat zij aanwezig zijn, en nog veel minder dat zij vrij werken!"

»»O denkt aan het bloed onzer evangelische martelaars, die door Rome, door de Jezuiten bij millioenen gemarteld zijn, en laat ons den vijand zoeken, waar hij wezenlijk is, namelijk in het hart van Rome!" [illegible] heet het verder: »»Babel moet vallen; Rome is [illegible] broeisel der hel; het helsche stelsel [illegible] vordert haat, en het Evangelie mag, zoolang Rome nog Rome is, geen gemeenschap daarmede hebben." »»Op dien toon gaat het voort. Eindelijk [illegible] de *Kerkendag* besluiten, waarvan het eerste [illegible] luidt:

»»De *Kerkendag* verklaart dat de burgerlijke overheden in de Duitsche Staten het regt van oppertoezigt moeten vasthouden over de Katholijke Kerk in 't algemeen en vooral ten aanzien der tegenwoordige missien, en, waar het be-

blank, van den godsdienstigen vrede gevaar loopt, dat toezigt tot bescherming der evangelische kerk moeten handhaven."'

»Toen wij dit artikel lazen, nog eer de katholijke Vergadering geopend was, dachten wij dat het noodzakelijk ware — natuurlijk met volstrekt voorbijgaan der dolzinnige lasteringen — tegen het zoogenaamde eerste besluit te protesteeren. Doch de verhandelingen der katholijke Algemeene Vergadering maakten reeds van den beginne af zulk eenen indruk, dat het volstrekt oninogelijk scheen eenen wanklank daar tusschen in te werpen. Men zou geneigd worden te vragen: Is zulk een protest ten aanzien der regeringen van Duitschland wel noodig? zullen zij zich laten voortdrijven tot eene vervolging der Christenen, welke steeds begonnen is met het verbod: »Gij zult in dien naam verder niet leeren!" — Wij hebben ondervonden dat de Algemeene Vergadering de eigenschap bezit om de polemiek te bekorten en te veredelen. Ook uit dien hoofde was de Algemeene Vergadering der Katholijke Associatien van Duitschland zeer leerzaam."

Er liep eergisteren in Parijs een gerucht dat te Marseille een aanslag tegen het leven van den Prins-President ontdekt was.

Den 24sten was eene helsche machine in beslag genomen. Deze machine, welke tegen het leven des Presidents zoude aangewend worden, bestond uit 4 groote vuurmonden en 250 gewone geweerloopen. Zij waren in het geheel met 1500 kogels geladen. De ontwerpers van dit komplot waren gevangen genomen en de justitie was met al de vertakkingen bekend.

Hulde aan Dr. Newman.

„Wij zijn van meening dat er aan de regtspleging in ons land eene bedenkelijke wonde is toegebragt, en dat de Roomsch-Katholijken voortaan maar al te veel grond zullen hebben om te zeggen, dat er hier voor hen geen regt is, zoodra de protestantsche gevoelens van gezworenen en regters mede in het spel komen." *The Times.*

Bedrag der vorige opgave	ƒ 805.99½
A. M. D. G.	„ 2 50
	ƒ 808.49½

Door eenig onverzien toeval, waarvan wij de reden zullen opsporen, is onze Haagsche korrespondentie ons slechts geworden schier op het oogenblik van het ter perse gaan van ons blad.

Wij ontleenen daaruit, dat de minister van financien de begrootingen heeft ingeleverd en den staat van 's lands geldmiddelen als zeer gunstig heeft voorgesteld.

Op de 12 Hoofdstukken der begrooting was ruim ƒ1,466,000 bespaard. Het jaar 1851 leverde eene bate op van ruim ƒ2,424,000, en daardoor is op 31 December aan batige saldo's van de diensten tot op dat tijdstip ƒ9,946,664.58½ in de schatkist aanwezig.

Op het einde zijner redevoering verklaarde de minister dat o. a. de postwet goede resultaten opleverde en dat er alle kans bestond op eene konversie der 4 pCt. schuldbrieven.

Bij de Tweede Kamer zijn ingekomen de volgende ontwerpen van wet, als: 1°. tot verhooging van Hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1852 (bijdrage aan de Nederlandsche Rijnspoorwegmaatschappij) met ƒ200,000; 2°. tot onteigening voor de perceelen van den spoorweg van Arnhem tot de Pruissische grenzen. Uit dit laatste ontwerp blijkt, dat die weg zal loopen in de rigting van Emmerik, aanvangende aan het tegenwoordig station te Arnhem, verder loopende ten noorden dier stad, doorsnijdende den Hommelschen weg en den straatweg van Arnhem naar Zutphen; vervolgens door de gemeenten Rheden en Westervoort over den Schaapsdijk, den Ysseldijk en den grooten weg van Arnhem naar Emmerik, en met eenen brug beneden den Westervoortschen schipbrug den Yssel overtrekkende; wijders dwars over den grooten weg van Arnhem naar Emmerik, en, na den Rhijndijk te zijn overgetrokken, bij het ten jare 1846 bepaalde punt op de grenzen tusschen Nederland en Pruissen, sluitende aan den spoorweg, die van Oberhausen gelegen aan den Keulen-Minder spoorweg, over Emmerik naar de Nederl. grenzen zal worden gelegd.

Z. M. heeft de kantoren der dir. bel. en acc. te Apeldoorn en te Beekbergen tot één kantoor vereenigd, hoofdplaats Apeldoorn, en is en dien voet tot ontv. te Apeldoorn c. a. benoemd N. G. A. Veling Eggert; nog heeft Z. M. benoemd: 1°. den heer J. C. Jung, te Odessa, tot Nederl. konsul voor de Russische havens aan de Zwarte en Azofsche zeeën; 2°. bij den grooten staf, tot luit.-kol. den maj. T. G. T. V. baron de Constant Rebecque, van dien staf, Z. M. adjudant; bij den gen. staf, tot kol. de luit.-kol. Jhr. G. E. A. van Panhuijs en A. P. F. Bigot de Beguins, beiden van dien staf, met bepaling wat laatstgen. betreft, dat hij het traktement van luit.-kol. zal blijven genieten; tot luit.-kol. den maj. G. Schuurman; tot maj. de kapt. C. J. G. Golts en J. B. E. von Motz; tot kapt. 3e kl. de 1e luit. J. F. A. van Panhuis en H. R. W. Rodi de Loo; tot 1e luit. den 2e luit. L. R. J. A. Roosmale Nepveu.

Alsmede heeft Z. M. den gezantschap-sekretaris, den heer Mr. H. C. du Bois, benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

Het *Staatsblad* N°. 177 houdt in de wet van 18 Sept. 1852, omtrent de aanwijzing der ontheffingen, enz., ter zake van de direkte belastingen, mitsgaders van uitgaven wegens kosten met de invordering en aanzuivering der kohieren in betrekking staande; zoomede tot wijziging van de verantwoording der geadmodieërde accijnsmiddelen.

Uit een partikulier schrijven van Batavia, ontleenen wij de volgende bijzonderheid: In het begin der maand Julij is te Passoeroewan overleden de rijke Chinesche suiker-fabriekant Kwee Jonghoo. De oorzaak van zijnen dood is voornamelijk toe te schrijven aan de gevolgen van het spel; op eenen nacht verloor hij aan andere Chinezen ƒ40,000. Dit verlies heeft hij zich zoodanig aangetrokken, dat hij door eene beroerte is aangetast, aan welker gevolgen hij stierf. Zijne ter aardebestelling zal 20 dagen na zijnen dood met allen luister plaats hebben. Men schat zijne nalatenschap op drie milioen. (*H.*)

'sGRAVENHAGE, 25 Sept. Eene Kommissie van leden der Eerste Kamer van de Staten-Generaal heeft heden namiddag het door die Kamer vastgestelde Adres van Antwoord op de Troonrede bij de opening der tegenwoordige zitting, aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden.

Door Zijne Majesteit den Koning is op dit adres geantwoord:

„Mijne Heeren!

Ik verzoek U aan de Eerste Kamer Mijnen dank over te brengen voor dit adres.

Het geeft Mij grond om bij voortduring te vertrouwen, dat Ik de Kamer bereid zal vinden om mede te werken tot bevestiging en bevordering van al wat zich in den toestand des Vaderlands gunstig voordoet, of daaraan verbetering zou kunnen toebrengen. Ik stel op die medewerking grooten prijs.

DELFT, 27 Sept. Dezer dagen werden wij in onze kortelings zoozeer verfraaide St. Hippolytuskerk, andermaal door eene nieuwe schoonheid verrast, en ziet men alle aanschouwers in bewondering voor het kunstwerk van den heer A. G. Schull ('s Hertogenbosch) wiens heerlijk geschilderde Kruiswegstatien hare wanden versieren.

Wij meenen de verdiensten van den kunstenaar niet krachtiger te kunnen uitdrukken, dan door de erkenning, dat we ons, voor welke statie wij ook nederknielen, waarachtig op den kruisweg gevoelen, en dat de ziel er gestemd wordt tot overweging en gebed.

EINDHOVEN, 24 Sept. Gisteren tegen den avond [illegible] geluk te betreuren.

De knecht van zekeren van Gerwen voerde een kar mest naar den akker; het paard, buitengewoon schrikachtig, maakte een sprong, viel in eene sloot en de voerman er onder.

Men heeft alles onmiddellijk aangewend om man en paard te redden, doch de eerste had bereids zoo veel geleden, dat hij heden morgen aan de gevolgen is overleden. (*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 September. De Prins President is te Valence met eene buitengewone geestdrift ontvangen; overal merkt men dezelfde geestdrift en toejuichingen op, alsmede de luid uitgesproken wensch om het keizerrijk te herstellen. »Men stormt naar het keizerschap toe, zegt een korrespondent, en den President zal geen terugtrekken mogelijk zijn.

Slaan wij de taal der dagbladen gade, dan merken wij diezelfde rigting op; en in de eerste plaats wordt de toon aangegeven door den *Moniteur*. Men oordeele:

»Europa, zegt het officieële blad, heeft het oog gevestigd op hetgeen in dit oogenblik in het Zuiden van Frankrijk voorvalt. Het is een treffend schouwspel, wanneer een groot volk zich aldus met al de gewaarwordingen zijns gemoeds met het hoofd, dat het zelf gekozen heeft, vereenzelvigt. Men vergelijke dezen triomftogt des Prinsen, te midden van de algemeene rust, de feesten en gelukkige stemming der bevolking, met het afschuwelijk schouwspel, dat voor de wereld bewaard was, indien de Voorzienigheid hem het stoutmoedig opgevat en uitgevoerd besluit, dat alles gered heeft, niet had ingeboezemd, en men zal zich niet verwonderen, dat juist op die plaatsen, waar het socialismus meende het veiligst zijne heillooze ontwerpen te kunnen volvoeren, de massa's de levendigste geestdrift aan den dag leggen.

»Is die menigte, welke den Prins te gemoet stroomt, is zij alleen eene partij, eene klasse, een gedeelte van Frankrijk? Het is de geheele natie zelve, de geestelijkheid, de regterlijke magt, de adel, de burgerstand, het leger te land en ter zee, de werklieden der stad en de bewoners des lands, het zijn al de klassen en al de burgers, welke zich van hunne bezigheden losscheuren om van alle en de meest verwijderde punten zich te vereenigen in één gevoel van dankbaarheid en gehechtheid. De priesters der godsdienst, welke weten dat alle magt van boven komt; en dat de stemme des volks de stemme Gods is, brengen aan den Prins souvereine hulde toe en zien in hem den waren erfgenaam van hem, die de altaren heeft hersteld; de magistraten begroeten hem als den hersteller van het gezag en de wetten; de ware adel vereert hem, omdat hij edel genoeg is, om elken nationalen roem te vereeren, en omdat hij geene magt dan die der anarchie zich heeft aangematigd; de burgerklasse brengt hem dank toe, omdat hij het vertrouwen heeft hersteld, het krediet ontwikkeld, den handel en de nijverheid verlevendigd; het leger vertrouwt op hem even als hij op het leger vertrouwt, en weet hem vooral dank, omdat hij het heeft doen deelen in zijne poging om het vaderland te behouden; de zeemagt kent zijne belangstelling in haar en al wat hij er van verwacht, om de weldaden des vredes te bestendigen en om de eer van de nationale vlag te verdedigen; de landbouwer en de werkman weten zeer wel, dat zij het bestendige voorwerp zijn van zijne belangstelling, en alle lijdenden weten, dat zij geen edelmoediger, geen medelijdender vriend hebben dan hem.

»Welke treffende vertrouwelijkheid heerscht er dan ook tusschen den Prins en het Volk! Eene soort van elektrische verwantschap verbindt de harten der massa's met het zijne. Te vergeefs zouden zij, die hem vergezellen, trachten de menigte te verwijderen; de Prins wil zich onder haar mengen en verlangt geene wachten, die hem van het volk scheiden."

Na het gewigt van de reizen in de provincien geschetst te hebben, daar Parijs geenszins alles is, maar er buiten de hoofdstad nog eene bevolking van 35 millioen zielen bestaat, en ook de Keizer het grootste gewigt aan zulke reizen gehecht had, gaat het artikel van den *Moniteur* aldus voort:

»Lodewijk Napoleon heeft de tweede stad van Frankrijk zoo even verlaten. Bij elke voortzetting van dezen nationalen togt schijnen de toejuichingen toe te nemen, even als de sympathie des lands bij elke verandering van het gezag des Prinsen vermeerderd is. Vijf en een half millioen stemmen hadden hem tot President voor 4 jaren gekozen. Na 2 December hebben nagenoeg acht millioen stemmen zijnen moed toegejuicht, de daden van zijne vruchtbare diktatuur bekrachtigd en hem het oppergezag toegekend. Naauwelijks zijn eenige maanden verloopen of, dank zij het gebruik, dat hij van zijne magt heeft gemaakt, wil Frankrijk, dat aan hem het behoud van het heden is verschuldigd, ook [illegible]

»Overal, in alle standen der maatschappij, heerschen dezelfde gevoelens en dezelfde wenschen. Bij de wenschen der arrondissements-raden voegen zich de duidelijkste wenschen der algemeene raden, welke nog meer bevestigd worden door de adressen der gemeenten; daarbij komen nog de toejuichingen der menigte, welke, met de haar eigene rondborstigheid en zonder omwegen, luide te kennen geeft, dat zij aan haren uitverkorene niet alleen al het gezag, dat hij noodig heeft, tot het volvoeren van zijne taak, wil geven, maar buitendien alle voorwaarden daarbij wil voegen, welke haar duurzaam maken en alle titels, welke er de plegtige wijding van zijn. Zoodanig is de wil des volks, en de Prins heeft hierop geantwoord, zoo als hij er op moest antwoorden (hier haalt het artikel de bekende woorden in de redevoeringen te Nevers en te Lyon aan).

»Wat is er, zoo besluit het artikel, den door de Voorzienigheid gekozen mannen aan gelegen, onder welke benaming zij hunne verheven zending volbrengen? Hun persoonlijke roem zal er niet door verminderd of verhoogd worden bij de nakomelingschap. Maar de natien hebben ingeschapene gevoelens, waarop men acht moet geven, omdat zij gewoonlijk overeenstemmen met hare ware belangen. Door het gezag van haren bestuurder te versterken, willen zij waarborgen verkrijgen voor hare welvaart. Frankrijk, dat reeds zoo fier is op het voorregt van een beroemden naam aan het hoofd des bewinds te hebben, wil zich eene lange toekomst van grootheid en vrede verzekeren, door een duurzaam gezag te schenken aan den Prins, aan welken het zijne redding te danken heeft."

Het is echter niet alleen de *Moniteur*, die zoo spreekt. De *Pays*, *Constitutionnel*, *Patrie*, *Correspondances Générales*, in een woord, al de organen der regering zijn daar, om de bedoelingen van Lodewijk Napoleon kenbaar te maken, en verklaren gezamenlijk op de meest stellige wijze, dat het keizerrijk ophanden is en dat niets noodzakelijker kan geacht worden dan de herstelling van hetzelve. Daarbij komt dan nog de toenemende geestdrift, waarmede Lodewijk Napoleon overal op zijne reis begroet wordt. Het gaat zelfs zóó ver, dat hij nergens meer aangesproken wordt met zijnen gewonen titel: *Mijnheer de Prins-President*, maar dat bijna alle autoriteiten hem begroeten met: *Uwe Keizerlijke Hoogheid*. Niemand twijfelt hier dan ook meer aan de spoedig ophanden zijnde herstelling van het keizerrijk.

Er is heden eene brochure verschenen onder den titel van: *De herstelling des keizerrijks*. Daarin wordt niet meer of niet minder staande gehouden, dan dat Lode-

wijk Napoleon in een enkel persoon al de hoedanigheden vereenigt van: Colbert, Richelieu, Pascal en keizer Napoleon!

In de *Patrie* leest men heden het volgende berigt: »*Zijne Keizerlijke Hoogheid, de Prins-President der Republiek*, heeft het paleis van Meudon tijdelijk ter beschikking gesteld van prins Jerôme Napoleon.”

Overigens bepalen zich de staatkundige berigten heden tot eenige geruchten.

De *Moniteur* had, zegt men, de aanspraak van den Prins-President te Lyon niet zoo krachtig en stellig wedergegeven, als zij was uitgesproken.

De *Pays* zou, zoo wilde men, den nieuwen Keizer te Parijs komen kroonen. Dit sprookje vindt hoegenaamd geen geloof.

De regering had bij het Oostenrijksche hof weder pogingen aangewend om de asch des hertogs van Reichstadt naar Frankrijk te mogen voeren, doch Keizer Frans Jozef wilde er nog niets van hooren. Ook dit wordt als een opraapsel beschouwd. Als een derde verzinsel is ter beurze verspreid, dat de graaf de Chambord aan alle Europesche vorsten een protest ingediend heeft tegen de herstelling van het keizerschap.

Eenige hoofdofficieren zijn door den Koning van Napels en den groothertog van Toskanen afgezonden om den Prins-President op zijne reis in het Zuiden te begroeten.

Voor de verkiezingen op 26 dezer blijft groote onverschilligheid heerschen.

— Den 9den dezer is ook het domein en kasteel van Léopold, vroeger toebehoorende aan de familie Orleans, in beslag genomen; ook daar moest men hekken, deuren en vensters openbreken, vermits de rentmeester der familie den toegang weigerde te verleenen.

— De heer Michelet schijnt de kandidatuur voor het lidmaatschap der Wetgevende Vergadering, hem door de oppositie aangeboden, niet te zullen aannemen; zoodat de oppositie in het 3e kiesdistrikt geen kandidatuur van den heer Goudchaux te doen zegepralen.

— Men verzekert dat het dagblad *Le Pays* reeds van de regering verlof bekomen heeft om zijnen titel in dien van *Dagblad van het Keizerrijk* te veranderen.

— De heer His de Butenval, gezant van Frankrijk te Turin, is te Grenoble aangekomen.

MADRID, 20 Sept. Den 18 dezer bedroeg de voorraad van edel metaal bij de bank van San Fernando 92 millioen realen, de portefeuille beliep 174 millioen, terwijl de in cirkulatie zijnde billetten 120 millioen realen [illegible]

ENGELAND.

LONDEN, 25 Sept. Het hof heeft voor eene week den rouw aangenomen, wegens het overlijden van den hertog van Wellington.

— De mayor van Manchester heeft tegen aanstaanden Dingsdag eene *meeting* bijeengeroepen, waarin zal beraadslaagd worden over de oprigting van een standbeeld voor den hertog van Wellington.

— De luitenant-generaal, burggraaf Hardinge, die thans tot opperbevelhebber der landmagt benoemd is, ter vervanging van den hertog van Wellington, is te Wrotham, in het graafschap Kent, in 1785 geboren. Hij is schoonbroeder van den markies van Londonderry. Hij woonde den slag van Waterloo bij, waar hij den linkerarm verloor, was vervolgens grootmeester der artillerie, gouverneur-generaal van Indië, eerste sekretaris voor Ierland, en sekretaris van staat voor oorlog.

— Lord Fitzroy Somerset, die als aanstaande grootmeester van de artillerie met het pairschap gedoodverwd wordt, was sedert onderscheidene jaren adjudant en krijgs-sekretaris van den hertog van Wellington. Hij had zijn regterarm verloren, doch schrijft evenwel zeer net. Lord Fitzroy Somerset is de oom van den hertog van Beaufort.

— Uit den laatsten wekelijkschen staat der Engelsche bank blijkt, dat het bedrag der billetten in cirkulatie met £ 133,245, en de voorraad van haar edel metaal met £ 26,349 is afgenomen in vergelijk met de vorige opgave.

— Engeland bezit eenen reus in het Graafschap Kent t. w. Eduard Cranson 19 jaren oud, 7 voet en 6 Eng. duimen lang, geboren te Woolwich. Zijne ouders zijn zeer kort van gestalte en zijne zusters zijn zelfs dwergachtig klein.

Die lange reus nu maakt zijn hof aan eene reuzin, Miss Mary Simmons te Plaistow, oud 20 jaar, lang 6 voet 4 duim. Hare geopende armen bevademen eene lengte van 81 duim. Hare middelste vingers zijn langer dan 6 duim. Eerst sedert haar 15de jaar begon zij zoo zeer te groeijen; zij is zeer zedig en zelfs beschroomd tegenover het publiek; zeer zelden verlaat zij haars vaders woning. Men zegt dat het huwelijk tusschen deze twee buitengemeene personen weldra zal voltrokken worden.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 25 Sept. De Pruissische regering heeft aan Dr. Snell, broeder van den te Bern overleden professor W. Snell het hem toegekende pensioen onttrokken. Dit broederpaar was de ziel der Zwitsersche revolutiepartij.)

— Op eene te Gladbach gehouden dekenaatsvergadering is met eenparige stemmen besloten eene bijdrage te leveren tot de proceskosten van Dr. Newman, en zich aan te sluiten aan de door de geestelijke Overheid verklaarde afkeuring der jongste tegen de Katholijke Kerk genomen maatregelen.

— Men verneemt dat de Koning van Pruisen, bij zijne reis naar Oldenburg, ook den Koning van Hanover zal bezoeken. Het doel dier reis is ligt te bevroeden; of het bereikt zal worden, zullen de volgende gebeurtenissen leeren. Intusschen stemmen de berigten uit Hanover overeen, dat de regering er ernstige bedenkingen tegen heeft, om zich aan de zijde van Pruissen te scharen.

— Den 28 Sept. zal te Wittenberg een Luthersch kongres worden geopend.

WEENEN, 23 Sept. Z. K. K. H. heeft den minister van buitenl. zaken gemagtigd, om met het hof van Rome nopens een konkordaat in onderhandeling te treden, tot regeling en bevestiging van de betrekkingen tusschen onze regering en den H. Stoel.

— Het gedeelte der nieuwe leening, dat bestemd is voor den aanleg van spoorwegen, zal vooral met het oog op de in aanbouw zijnde liniën in de kroonlanden, worden verdeeld.

— De sekretaris der hoogeschool heeft van wege de regering last ontvangen, geene inzamelingen van gelden ten behoeve der door de Deensche regering ontslagene professoren van de hoogeschool te Kiel, noch onder de hoogleeraren, noch onder de studenten te dulden, daar men in deze deelneming eene demonstratie zag, welke Oostenrijk niet kon goedkeuren, daar het nimmer aan den oorlog tegen Denemarken heeft deel genomen en de militaire ondernemingen der hertogdommen nimmer heeft begunstigd.

— De *Oest. Corr.* behelst een artikel, waarin vrij hevig wordt te veld getrokken tegen de aanmatigingen van het Fransch bewind, dat de Belgische regering bijna heeft willen dwingen om de laatste voorwaarden, met betrekking tot het handelstraktaat van 1845, aan te nemen. Men beschouwt dit als een bewijs, dat Oostenrijk de geheele onafhankelijkheid van België en Holland wil geëerbiedigd en behouden zien.

ITALIE.

Den 14 dezer is naar men uit Rome schrijft, graaf Turgot, gewezen minister van Finantien te Parijs, door den Franschen gezant, den heer de Rayneval, aan Z. H. voorgesteld. Ook heeft Z. H. den gen. Cotte in een bijzonder gehoor ontvangen.

Bij arrest van het hof van kassatie te Turijn is de graaf Costa de la Torre, raadslid in datzelfde hof, van zijne funktien als zoodanig ontslagen.

Uit Florence berigt men van den 19 dezer, dat de staatsraad zich in de laatste bijeenkomsten onledig heeft gehouden met het ontwerp eener nieuwe gemeentewet, welke binnen kort openbaar gemaakt zal worden.

Men wil, dat Guerrazzi aan den groothertog verzocht heeft, dat deze uit vrije beweging de verklaring zou afleggen, dat de gewezen diktator nimmer de trouw en den eerbied, aan de groothertogelijke familie verschuldigd, geschonden heeft.

BELGIE.

BRUSSEL, 26 Sept. Heden zijn uithoofde van de Septemberfeesten, de dagbladen niet verschenen.

— De heer Gerard le Grelle, oud burgemeester van Antwerpen, heeft van Z. H. Pius IX, voor zich en al zijne zonen de uitstekende gunst verkregen van den titel van Roomsche Graaf te mogen voeren. Die eerbewijzing van den H. Vader heeft aan de bevolking eene zigtbare vreugde verschaft.

— Heden is Prins Hendrik met gevolg te Antwerpen aangekomen.

— Tusschen Gend en Brussel is een trein met kurassiers te Dendermonde door een anderen trein, die er te kort op volgde, geweldig geschokt en beschadigd. Er zijn verscheiden militairen min of meer gekwetst; een hunner werden de ribben ingedrukt.

— Men leest in het *Dagblad van Antwerpen*: »Wij hebben aan onze lezers eene goede tijding mede te deelen. De heer Leonard de Cuyper, onze talentvolle beeldhouwer, heeft thans de laatste hand gelegd aan het model van het standbeeld van den onsterfelijken Van Dijck. Allen die dit meesterstuk gezien hebben, bewonderen in de hoogste mate deszelfs konceptie en uitvoering. Het beeld stelt inderdaad van Dijck voor, zoodanig als wij hem kennen, in zijn leven en zijne werken, een dichter vol gevoel, kracht en teederheid en tevens een volmaakt en schitterend edelman. Het beeld is voor het publiek ter bezigtiging gesteld.”

STADSNIEUWS.

In de 218de Staats-Loterij zijn in de 3e Klasse bij de 1e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 5211 *f* 25,000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 27 September.

BEVALLEN (21 Sept.): B. C. Coster, geb. Mentz, Z.

OVERLEDEN (21 Sept.): A. Kips. — (23 Sept.): C. van de Stadt; 70 j. - E. Cousijns, 41 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		25 Sept. 4½ u. gebl.	27 Sept.	4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	63 1/16	63 7/8	64 1/16	63 7/8
Dito Dito	3	76 1/8	76 1/4		
Dito Dito	4	96 9/16	96 1/8	96 9/16	96 1/8
Dito Obligatien O. I.	4				
Amortis. Syndic.	3½	93 1/4	93 1/4		
Handel-Maatschappij	4½	125 1/4	123		
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
Belgie, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volkav.		52 5/16	52 3/16	52 1/4	
Frankrijk, Obligatien	3		72 1/4		
Spanje Nieuwe	1	23 5/8	23 1/16	23 11/16	
Dito	3		50 1/4		
Dito Binnenl. 2400 P.		45 5/8	45 13/16	45 5/8	45 13/16
Coup. Bewijzen		2 7/8	2 7/8		[illegible]
Amortisable Schuld		6 1/8	6 7/8		
Portugal te Londen	5		42 1/4	42 7/16	42 1/4
Dito Dito	4	39 1/16	39 1/16	39 1/16	
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108	107 1/4		
Dito Dito 1828 en 1829			100 1/16		
Cert. bij d°. 1831 en 1833			97		
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4	91 1/2	91 1/4	91 1/8	
Dito bij *Stieglitz en C°.*		91 1/8	90 1/8		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito					
Polen, Certifikaten	4		85 1/4	85 1/4	85 1/4
Dito Aand. à fl. 500		161			
Dito met Lot. à 300					
Amerika, Bank-Actien					
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	79 1/16	78 1/4	79 1/4	
Dito 1847	2½	41 1/8	41	41 1/4	
Dito 1851	2½	40 1/4	40 1/2	40 1/16	
Dito 1849	5	91 1/8	93		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*			87		
Dito	4		66		
Letter B.	5	90 7/8	90 11/16	90 7/8	
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito 250					
Napels, Cert. *Lam. en Rouwer*	5 pCt.				
Brazilie te Londen 1824	5	100 1/4	100 1/4		
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
Peru	5½				
Mexico Nieuwe	3	26	26 1/4	26 1/16	
Venezuela à £ 100	3½	41			
Grenada à £ 100	2	21 1/4			
Dito Uitgestelde		11 1/8	11 1/4	11 1/8	
Ecuador à £ 100			4 1/16		

Onze fondsenmarkt was heden over het algemeen in eene flaauwe stemming, door verscheidene verkooporders, welke zoo in Binnenlandsche als Buitenlandsche effekten werden geëffektueerd. Van de laatste echter maken Spaansche eene uitzondering, daar deze bij eenige kooporders goed prijshoudend waren. Ook Uitgestelde Grenada's en Mexikanen waren meer gezocht.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56 1/16		Livorno	2/m.	*f* 38 1/4
„	zigt	„ 56 1/16		Napels	„	„ 84 1/4
Bordeaux	2/m.	„ 56		Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 56 1/4		Weenen	6/w.	„ 30 1/4
Madrid	3/m.	„ 245		Augsburg	„	„ 85 1/8
Cadix	„	„ 245		Frankfort	„	„ 98 1/4
Seville	„	„ 241		Hamburg	2/m.	„ 35 1/16
Bilbao	„	„ 242		„	zigt	„ 35 1/4
Lissabon	„	„ 41 1/4		Londen	2/m.	„ 11,90
Porto	„	„ 41 1/4		„	zigt	„ 11,95
Genua	2/m.	„ 46 1/4		Rotterdam		„ [illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 25 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 55¼; 1840, 5 pc. 100⅝; 1848, 100⅝; 1852, 101⅛; Spanje 1 pc. 23¼; Binnenl. 3 pc. 46⅜; Rom. Leening 1835 97¼.

PARIJS, 25 Sept. Fransche 3 pc. 77,30; id. [illegible] 4½ pc. 104,05; Schatk. —,—; Bank-Actiën [illegible]; Belg. 1840, 5 pc. 102; 1842, 5 pc. —; [illegible] 2½ pc. [illegible]; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. [illegible]; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50; Binnenl. 3 pc. —; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849, —,—; [illegible] —,—; Haïti 380,—; Rom. Leening 1850, 99.

MADRID, 20 Sept. Spanje 3 pc. 46½; Ardoins 1 pc. [illegible]; Uitg. Schuld 6¼; Coupons 11.

LONDEN, 25 Sept. Cons. kont. 100 a 100⅛; optijd 100 a 100⅛; Braz. 103½ a 104½; 1829/39 103 a 104; Den. 3 pc. 83½ a 84½; 5 pc. 106 a 108; Ecuad. 4¾ a 5; Gren. 22 a 22½; Uitgest. 11½ a 12; Mexiko — a —; Nieuwe 25⅜ a 25⅝; Peru 4½ pc. — a —; Uitgest. 62 a 64; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119, (N.) 4½ pc. 104½ a 105; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 38½ a a 39; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23⅝ a 23¾; 3 pc. 50½ a 51; Coup. cert. 2⅞ a 3; Passive 6 a 6¼; Holl. 2½ pc. 65 a 65⅛; id. 4 pc. 99 a 99½; Venez. 43 a 44; Uitg. 17 a 17½.

WEENEN, 25 Sept. Met. 4½ pc. —, 5 pc. 95⅞; Bank-Actien 1356.

BERLIJN, 25 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 94⅞; Loten 129, Rusl. Stiegl. 4 pc. 98; Pools. 4 pc. 90⅞; Loten fl. 200 22, id. fl. 300 153½; id. fl. 500 92; Amsterdam zigt 143g id. 2/m. 142⅛g.

HAMBURG, 25 Sept. Rusl. Eng. Leen. 112½; Stiegl. 4 pc. 91; Spanje, [illegible] pc. 22¼; Binnenl. 3 pc. 43¼.

FRANKFORT, 25 Sept. Met. 5 pc. 82¼; 4 pc. 65⅝; 2½ pc. 42⅞; Bank-Actien 1413; Darmst. Loten fl. 50 90; id. fl. 25 31⅞; Badensche Loten fl. 50, 65¾; id fl. 35, 38¼; Nassausche 28½; Holl. 2½ pc. 64½, Werk. Sch. 4 pc. 96¾; Sijndic. 3½ pc. 95.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 27 September.

GRAANMARKT.

Tarwe in een doen met weinig handel; verkocht: 130 ℔ b. Pools. *f* 315; 125 ℔ dito *f* 285; 132 ℔ n. Marksche *f* 280; 131 ℔ n. Mecklenb. *f* 276; 131 ℔ n. Brunswijker *f* 272; 128 ℔ o. Zeeuws.

Rogge prijshoudend met eenigen handel; verkocht in Entrepôt: 119 ℔ n. Archangel *f* 175, 120 n. Petersb. *f* 178 in cons: 123 ℔ Pruiss. *f* 206; 115 ℔ o. Gedr. *f* 179.

Garst iets hooger: 102 ℔ n. Vriess. Winter *f* 157; 103 ℔ n. Tersch. Zomer *f* 148.

Haver zonder handel.

Boekweit *f* 7 hooger: 126 ℔ Holsteins. *f* 232; 122, 123, 125 ℔ Amersf. *f* 213, 216. 222.

Op 9 vaten Olie in Sept. en Oct. ek. 54½; April 58 £. *Koolzaad.* September 53, 59. *Raapolie* op 6/w. *f* 32; Vliegend *f* 30¾, 1; 1°. Oct. *f* 30½; Nov. *f* 31¼; Dec. *f* 31¾; Mei ek. *f* 33⅜, ¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32¼; Vliegend *f* 31¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 39. *Raapkoeken* per 1040 st. *f* 58, 63. *Lijnkoeken* per 104 st. 8½, 10½.

LONDEN, 24 Sept. Met KOFFIJ is het iets kalmer en de prijzen zijn 6 d. a 1 s teruggegaan. — In veiling zijn deze week 1548 balen *Native Ceylon* opgehouden tot 43 s. 6 d.; de waarde is thans 43 s.

RUWE SUIKER. De markt is fermer. Voor zeilende ladingen *Havana* zijn vele koopers. *Geraffineerd.* Voor uitvoer heeft eene verhooging van 6 d. a 1 s. ondergaan. [illegible] voor uitvoer.

RIJST. Blijft goed gevraagd en de prijzen zijn wederom 3 d. vooruitgegaan. De verkoopen bestaan uit 20,000 balen Bengaal tot 9 s. 9 d. à 11 s. voor middel a goed blank. Voor zeilende *Aracan* wordt 9 s. geboden.

KRENTEN kalmer tot onveranderde prijzen.

VEEMARKT. De handel was heden lusteloos en de aanvoer overvloedig, bijzonder van *Runderen.* De prijzen waren iets lager en veel Vee was bij het sluiten der markt nog onverkocht. Er waren aangevoerd 1200 Runderen, 7108 Schapen en 550 Kalveren.

Hollandsche BOTER weinig gedaan, zonder prijsverandering.

GRAANMARKT. *Tarwe* ferm. *Haver* vooruitgaande.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 25 Sept. S. J. Rotgans, Plancius, Tjilatjap.

UITGEZEILD:

TEXEL, 25 Sept. K. P. Haasnoot, Albatros, Batavia. - C. Abrahams Jr., Azia, id. - H. F. Horneman, Diligentia, Akyab. - K. Haasnoot, Eensgezindheid, Valparaiso en San Francisco. - H. van der Baan, Henriette, Napels. - K. Zwanenburg, Onderneming, Gibraltar. - J. K. Potjewyd, Afiena, Livorno. - D. S. Bakker, Agatha Wilhelmina, Antwerpen.

HELVOET, 25 Sept. J. Gagenstein, Jacobus Marinus, Batavia. - J. G. Kreye, Hollands Trouw, id. - Luit. Cambier, Arend, Nederl. Oorl. Brik, Suriname. - W. J. de Vries, Jantina, Genua. - G. Bagges, de Maas, Lissabon.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 7 Junij, Arnol Dow, v. Akyab n. Rotterdam. Den 30 Julij, op 12° N.Br. 23° W.L. Gezina, Kapt. Burggraaf, v. Amst. n. Macassar Den 4 Aug., op 2° N.Br., 21° W.L. Wilhelmina Lucia, Kapt. Carst, v. Amst. n. Bat.

Den 13 Aug. op 1°. N.Br., 26° W.L. Otto, Kapt. Flens Jhzn. v. Rott. n. Bat. Den 13 Aug. op 4° N.Br. 21° W.L. Nova Zembla, Kapt Jansen, v. Rott. n. Bat.

Den 9 Sept. op 43° 50' N Br., 10° W.L. Gouverneur Generaal Rochussen, Kapt. Rijken, v. Rott. n. de Kaap de Goede Hoop.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 27 Sept. in lading naar:

Keulen	E. Coesen, Colln N°. 15.
Mainz	C. Hartman, Mainz N°. 12.
Frankf. & Coblenz	N. Itschert, Frankfort N°. 5.
Dusseldorp & Neus	T. W. Meeuwsen, Niederrein N°. 6.
Duisburg	H. J. Kamp. Vlijt en Hoop.
Weesel	B. Brinkkamp, 2 Gebroeders.
Manheim	Ant. Grenshauser, Stad Manheim.
Heilbron	M. Ludwig, Helene.
Ludwighaven	Ant. Fritz, Cristina.

Rijnhoogte KEULEN 25 Sept. 18 vt. 1 dm.

ADVERTENTIEN.

(2276) Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, M. J. M. LIPPITS, geliefde Echtgenoot van J. KRIJGSMAN Jr.

HOORN, den 25 September 1852.

(2275) Het behaagde der Voorzienigheid, mij heden op nieuw eene allersmartelijkste beproeving op te leggen, door het overlijden mijner teedergeliefde Echtgenoot, CATHARINA AGNES MESCH, in den ouderdom van 35 jaren, na eene allergelukkigste Echtvereeniging van naauwelijks 16 maanden; ook mijne elf kinderen, waarvan tien uit een vorig huwelijk, verliezen in haar eene teedere zorgvuldige Moeder.

S. C. J. BOELEN.

's GRAVENHAGE, den 25 September 1852.

Familie en bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving [illegible]

ZILVEREN GOTHISCHE GODSLAMPEN.

De ondergeteekende GOUD- en ZILVERSMID te Boxmeer, heeft de eer zijnen geëerden Begunstigers, zijne brillante **GODSLAMPEN, KANDELAREN, LESSENAARS, TABELLEN, LIJSTEN, MISSALEN** met montering aan te rekommanderen, en is in de gelegenheid, die op aanvrage, ter bezigtiging te kunnen overzenden, als ook zijne thans algemeen gezochten middeneeuwsche **VENERABELS, CIBORIEN, KELKEN** enz., waar bij de teekeningen van doet toekomen.

(2274) A. J. BOCKMEULEN.

STOOMBOOT-DIENST

tusschen

ZIERIKZEE en ROTTERDAM,

en tusschenliggende plaatsen en veeren;

DIRECTE VAART MET DE

STOOMBOOT **STAD ZIERIKZEE.**

Dagen en Uren van vertrek in de maand October 1852.

Van ZIERIKZEE:				Van ROTTERDAM.			
Vrijdag 1,	's midd.	12	u.	Zaturd. 2,	's morg.	6	u.
Zondag 3,	's morg.	4	"	Dingsd. 5,	"	8	"
[illegible]	"	[illegible]	"	[illegible] 7,	"	10	"
Vrijdag 8,	"	8	"	Zaturd. 9,	"	4	"
Zondag 10,	"	10	"	Dingsd. 12,	"	4½	"
Woensd. 13,	's midd.	12	"	Dond. 14,	"	5	"
Vrijdag 15,	"	12	"	Zaturd. 16,	"	6	"
Zondag 17,	's morg.	4½	"	Dingsd. 19,	"	8½	"
Woensd. 20,	"	6	"	Dond. 21,	"	10½	"
Vrijdag 22,	"	8½	"	Zaturd. 23,	"	11½	"
Zondag 24,	"	10	"	Dingsd. 26,	"	4	"
Woensd 27,	's midd.	12	"	Dond. 28,	"	5	"
Vrijdag 29,	"	12	"	Zaturd. 30,	"	5½	"
Zondag 31,	's nam.	12½	"				

Aanlegplaats te Rotterdam, aan het Oude Hoofd; te Dordrecht aan de Hooi-Kade.

De Goederen kunnen uiterlijk tot een half uur vóór het vertrek der boot bezorgd worden; later komend blijven dezelve tot de eerstvolgende reis liggen. (2278

(2262) De zes AMSTERDAMSCHE MISSEN, op nieuw gezet in 3 Stemmen, en sierlijke Orgelpartij, vermeerderd met **6 NIEUWE ELEVATIES EN BENEDICTIES** worden **TE KOOP** aangeboden aan een Muziek-Uitgever of Drukker; — voor *f* **32**, door den Organist J. PERQUIN te Arnhem. Brieven *franco.*

(2277) **Voor *f* 1,00!**

W. THEOD. MEIJER te *Arnhem* heeft uitgegeven en bij onderstaande Corr. verkrijgbaar gesteld: *eerste-* of *proefnommer* en Prospectus van een origineel, godsdienstig en voor Priester en Leek belangrijk Werk, getiteld:

GEKRUIDE ZIELESPIJS,

in Portiën Toegediend.

Een volks-leesboek over de Christelijke Godsdienst.

MET KERKELIJKE GOEDKEURING.

De volgende woorden uit het Voorwoord en Prospectus kunnen eenigzins de strekking en den geest des Werks doen afleiden. — »Men beschouwe het Werk niet alleen als *leer-* maar „ook als *leesboek.*" — „Opdat de spijs, die men dagelijks ge„bruikt, op den duur smakelijk blijve, — opdat zij beter worde „verteerd, en als voedingstof in de ligchaamsappen overga, „wordt zij in kleine portiën, en volgens de regelen eener goede „kookkunst, op verschillende wijze toebereid, met in- en uit„landsche specerijen — met gelijkenissen, voorbeelden en ver„halen — smakelijk *gekruid* toegediend." „Ernstige waarheden „kunnen ook met goed gevolg in vertellenden, en waar het „pas geeft, soms boertigen trant behandeld worden, getuige „den gunstigen invloed van de werken van MARTINET en ALB. „STOLZ. Daar het Werk tevens een *leesboek* zal zijn, wil de „Schr. eene Catechetische orde in de behandeling der Gods„dienstwaarheden volgen."

Het geheel zal dus, in meerdere deelen, een *volledig godsdienstig hand-, leer- en volks-leesboek worden, wat in Catechet. orde, alle Godsdienstwaarheden behandelt*, dus uitmuntend geschikt is voor HH. Geestelijken, en in elk Christelijk huisgezin hoogst nuttig.

De uitgave geschiedt in kleine portiën en goedkoop, zoodat de *Zielespijs* voor ieder, die op de bevordering van godsdienstzin prijs stelt, toegankelijk is. Men kan voor minstens *f* 1.— deelnemen, en ontvangt daarvoor *zes Nommers* (elk van 24 tot 32 bladz., in net gedrukten omslag) die te zamen een fraai boekdeel uitmaken. Na de uitgave van het *tweede* Nummer worden slechts de voor inteekenaren benoodigde Ex. gedrukt.

☞ HH. Geestelijken, waaraan *eerste Nos. op beziens* zijn toegezonden, gelieven het geteekende bewijs van inteekening aan den Uitgever, aan een der Corr. of aan hun gewonen Boekh. ten *spoedigste* te bezorgen, of zoo men niet stilzwijgend als Inteekenaar moet aangenomen worden, dit Nommer franco aan den Uitgever terug te zenden.

HH Boekh. diene ten berigt, dat voortaan slechts Exempl. *voor rekening* ontboden, kunnen geleverd worden.

[illegible] *Amersfoort* Jacobs en Meijers; *Amsterdam* G. Th. Bom [illegible] *Breda* Doorman en Co. en Hermans; *Delft* v. Dijk; *Deventer* Koestal; *Dordrecht* Golteman; *Goes* de Fouw; *'s Hage* v. Langenhuysen, *Groningen* Sladoot; *Haarlem* v. Hijnsbergen; *'s Bosch* Gebr. Verhoeven; *Horst* v. Dijk; *Lamswaarde* v. Brabrand, *Leeuwarden* Eekhoff; *Leyden* G. J. v. Leeuwen en v. Noothoven v. Goor; *Maastricht* v. Osch Amerika; *Medemblik* Idema; *Middelburg* v. Benthem en Jutting; *Neuzen* Thompson; *Nijmegen* Pothast.; *Purmerende* Makkes; *Rotterdam* Braam en Gebr Hendriksen; *Schiedam* Retering en Roelants; *Tiel* Wed. v. Wermeskerken; *Utrecht* v. d. Heuvel en v. Rossum; *Vlissingen* Mestdagh; *Wormerveer* Krok; [illegible] *Zutphen* v. Someren; *Zwolle* Waanders.

(2260) Ter Boekdrukkerij van JOSUÉ WITZ, te Arnhem, is van de pers gekomen en verkrijgbaar gesteld, de *Tweede Druk* van:

BEROEP

OP HET

ZEDELIJK GEVOEL MIJNER LANDGENOOTEN,

BIJ DE AANVALLEN,

WELKE DE KATHOLIEKE KERK IN NEDERLAND TE VERDUREN HEEFT;

door **TH. BROUWER,**

Kath. Priester en Pastoor te Arnhem.

Brochure van ruim 50 bladz. in gr. 8°. — Prijs: 35 Cents

[illegible] weinige Exemplaren der:

Gesprekken over de Godsdienst,

TUSSCHEN

EEN PASTOOR EN DRIE JONGELIEDEN.

In kl. 8vo. 210 bladz. Prijs: 60 cents.

De Uitgever van onderscheidene zijden den wensch geuit ziende, dat voornoemd voortreffelijk ter algemeene verspreiding zoo doelmatig Werkje (1), bij getallen tot aanmerkelijk verminderden prijs verkrijgbaar mogt worden gesteld, haast hij zich ter kennis te brengen van die edelmoedige bevorderaars van het goede: dat eerstdaags van de GESPREKKEN een *tweede druk* ter perse gaat, bij getallen, voor de volgende prijzen verkrijgbaar: de 50 Exempl. (25 ct.) à *f* 12.50; — de 25 Ex. à *f* 7.50; — de 12 Ex. à *f* 4 80. — De Uitgever verzoekt mede beleefdelijk opgave van het verlangd wordende getal Exemplaren, om daarnaar de oplage te kunnen regelen, en opdat de belangstellenden in de toezending geen vertraging zouden ontmoeten.

(1) Men zie de gunstige beoordeeling en aanprijzing in het Maandschrift: *de Katholiek*, en in het Dagblad: *de Tijd*, N. H. C.

HOOGER, MIDDELBAAR EN LAGER ONDERWIJS.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel bij de Beiringsluis te Amsterdam, is van de pers gekomen:

GEDICHTEN

UIT DE

VERSCHILLENDE TIJDPERKEN

DER

NOORD- EN ZUID-NEDERLANDSCHE LITERATUUR,

VERZAMELD, NAAR TIJDSORDE GERANGSCHIKT EN TOEGELICHT

DOOR

J. A. ALBERDINGK THIJM.

Tweede Bundel:

Ie EN AANVANG DER 2e HELFT DER XVIIe EEUW.

Dit deel, van het vooral ten gebruike bij kollegiën en lessen over de Nederl. Letterkunde geschikte werk bevat omstreeks 520 bladz. en stukken van meer dan 90 dichters en dichteressen. De prijs is . *f* 1.60.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.